

Ο χοιροβοσκός Εύμαιος ήταν γιος του βασιλιά της μυθικής Συρίας, Κτήσιου, γιου του Όρμενου. Σε συνεννόηση με την τροφό του, την όμορφη συμπατριώτισσά τους κόρη του πλούσιου Αρύβαντα από τη Σιδώνα της Φοινίκης, κάποιοι Φοίνικες έμποροι τον έκλεψαν. Η τροφός σκοτώθηκε από βέλος της Άρτεμης αλλά ο μικρούλης Εύμαιος πουλήθηκε σκλάβος στον βασιλιά Λαέρτη της Ιθάκης. Η βασίλισσα Αντίκλεια τον μεγάλωσε μαζί με την Κτιμένη, την κόρη τους και αδελφή του Οδυσσέα. Η Κτιμένη παντρεύτηκε στη Σάμη και ο Εύμαιος ανέλαβε τα κοπάδια των χοίρων. Ως τα βαθιά γεράματα, παρέμεινε πιστός στη βασιλική οικογένεια της Ιθάκης, μη ξεχνώντας το πόσο καλά του φέρθηκε η Αντίκλεια.

Σ' αυτού την καλύβα πήγε ο Οδυσσέας, μεταμορφωμένος σε ζητιάνο. Τον βρήκε μόνο καθώς οι βοηθοί του είχαν ήδη κινήσει για τις δουλειές τους, οι τρεις να βοσκήσουν τα ζώα κι ο τέταρτος να πάει ένα γουρουνόπουλο που είχαν παραγγείλει οι μνηστήρες. Τα σκυλιά χίμηξαν καταπάνω στον Οδυσσέα κι ο Εύμαιος ίσα που πρόλαβε να τα διώξει πετροβολώντας τα. Κάλεσε τον ξένο στην καλύβα.

Η μέρα πέρασε με τον Οδυσσέα να ξεφουρνίζει του κόσμου τα παραμύθια σχετικά με το ποιος είναι αλλά να πείθεται για το αυτονόητο: Ότι ο Εύμαιος παρέμενε πιστός στον βασιλιά του. Ο χοιροβοσκός φιλοξένησε τον όπως νόμιζε ζητιάνο και του έδωσε σκεπάσματα να βγάλει τη νύχτα.

Το ξημέρωμα της ίδιας μέρας, η Αθηνά επισκεπτόταν τον Τηλέμαχο στη Σπάρτη. Τον βρήκε ξάγρυπνο και τον μάλωσε που έλειπε τόσο καιρό από την πατρίδα του, τον προειδοποίησε ότι τάχα η μητέρα του ετοιμαζόταν να παντρευτεί τον Ευρύμαχο από τους μνηστήρες και τον ενημέρωσε για την ενέδρα που του είχαν στήσει. Το καλύτερο θα ήταν να γυρίσει κρυφά στην Ιθάκη και να πάει στην καλύβα του Εύμαιου κι όχι στο ανάκτορο.

Τηλέμαχος και Πεισίστρατος αναχώρησαν αμέσως για την Πύλο. Διανυχτέρευσαν γι' άλλη μια φορά στις Φερές. Την επομένη, έφυγαν βιαστικοί για την Πύλο. Χώρισαν έξω από την πόλη του Νέστορα. Ο Πεισίστρατος γύρισε σπίτι του, ο Τηλέμαχος κατέβηκε στην παραλία, όπου οι δικοί του τον περίμεναν στο πλοίο.

Ετοιμάζονταν να σαλπάρουν κι έκαναν σπονδές στην Αθηνά, να τους παρασταθεί στο

ταξίδι, όταν ένας ξένος παρουσιάστηκε στον Τηλέμαχο και του ζήτησε να τον πάρουν μαζί τους. Ήταν ο μάντης Θεοκλύμενος από τη γενιά του Μελάμποδα. Κάποιον είχε σκοτώσει στο Άργος κι έπρεπε να φύγει μακριά. Ο Τηλέμαχος τον δέχτηκε με τιμές. Απέπλευσαν και κίνησαν για την Ιθάκη. Νύχτα παρέκαμψαν την Κεφαλονιά, αποφεύγοντας το στενό όπου ο Αντίνοος με τους είκοσι είχαν στήσει ενέδρα και έπιασαν σε μια απόμερη παραλία στα βόρεια της Ιθάκης. Ο Τηλέμαχος είπε στους άλλους να πάνε στην πόλη, ανέθεσε στον Πείραιο, τον γιο του Κλύτιου, τη φροντίδα του Θεοκλύμενου κι ο ίδιος κίνησε για την καλύβα του Εύμαιου.

Ο Οδυσσέας ως ζητιάνος παρέμενε φιλοξενούμενος του Εύμαιου. Είχε προτείνει να κατέβει στο ανάκτορο, να ζητιανέψει, αλλά ο χοιροβοσκός τον είχε αποτρέψει. Οι μνηστήρες δε σέβονταν τίποτα και σίγουρα θα τον κακομεταχειρίζονταν. Ας περίμενε τον Τηλέμαχο να επιστρέψει.

(τελευταία επεξεργασία, 4 Ιουνίου 2022)